

جۇنتقا امەرىكانىڭ بۇرنىنى مەملەكت

ستەرى ھاتشىسى پومپەو جۇڭگو ۋكىمەتنىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ ساياساتىنا قىسسىنز سوقتتى، شلعي وترىككە تولى مۇنداي ساند- راقتر مۇلدە تابان ترەپ تۇرا الهايدى. ول شىنجياڭنىڭ ورنىقتى، دامغان اسا تاماشا جاعدا- بى مەن ار ۇلت ھالقنىڭ وڭاي - وىپاق قولعا كەلمەگەن باقتىنى تۇرمسىن ورشەلەنە دانتاپ جانە وعان كۇيە جاعىپ، ھالقارالىق زاڭدار مەن ھالقارالىق قارىم - قاتناستىڭ نەگىزگى ولىشە- مین ورەسكەل اياققا تاپتادى، ونىڭ بۇل قىلعي جۇڭگونىڭ ىشكى سىسنە دورەكىلىكپەن كېلىك- كەندىك. بۇعان شىنجياڭداعى ېي سالاسى، شىنجياڭ بيشىلەر قوعامى ايرىقشا كەكتەنەدى جانە ونى قاتاڭ جازعرادى!

شىنجياڭ قوعامىنىڭ ۇزدىكسىز ورنىقتى بولۇى، دامۇى، ار ۇلت ھالقنىڭ تىنشى ەومر، شات - شادىمان ترىشلىك كەشۇى پومپەونىڭ وسەك - اياڭنىڭ ىتىين شىعاراتىن ەڭ پارەمد- دى قارۇ. ھاقىنى جىلداردان بەرى پارتييا ورتالىق كومىتەتنىڭ پارمەندى باسىلىغىندا، شىنجياڭغا كومەكتەسكەن ولكە - قالالاردىڭ زور كۇشپەن قولداۋىندا، شىنجياڭداعى ار ۇلت بۇقاراسنىڭ قاجىرلى قۇلىنىسىنىڭ ارقا- سىندا، شىنجياڭنىڭ ەكونومىكالىق، قوعامدىق

مەن شىنجياڭدا تۇىپ، شىنجياڭدا ەرچەتپ، شىنجياڭدا قىزمەت سىتەدىم، شىنجياڭ ھالقنىڭ تايىسى سەزىمىنىڭ، باقت سەزىمىنىڭ ۇزدىكسىز جوعارىلانعانىدىن ەوز باسىمان كەشرۇشىمىن جانە ونىڭ كۇاگەرىمىن. مەنىڭ كوپتەگەن تۇسى- تارىم، دوستارىم رايونىمىز اقتارعان ىبر قىدىرۇ بەلسەندى جۇمىستاندىرۇ ساياساتىنىڭ ارقاسىندا، قالادا ۇيى، قالتانىسندا اقتاشسى، كوڭلىنىدە سۇ- يەنىشى بار بولۇداي ومىردەگى شارىقتاۋدى جۇ- زەگە اسىردى، ىشكى وڭىرلەرگە ەڭبەككۇش جىبەرۇگە قاتناسقاندارى دا كوز ايالارىن كە- گەپتىپ، ېىلىم قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، كەدەي-

پومپەو ادامدىق ۇقتتى جەلەۋ ەتپ، جۇڭ- گونىڭ ىشكى سىسنە دورەكىلىكپەن كىلىكتى. مەن بۇعان پومپەو، ېىزدىڭ تۇرمسىمىزغا سەنىڭ بىلگىر سۇڭنىڭ قاچەتى جوق دەپ ايتقىم كەلدەى.

مەن نەگىزگى ساتى كادىرىمىن، اۋلىمىداعى ھالىق وتە جاقسى ەمدەۋ، قارتتاردى كۇتىدەۋ ساياساتىنانن يگىلىكتەنۇدە. بىۇل ارادا بۇقارا قىستاق كومىتەتىندە - اق ئتۇرلى ەمدەلۇ جانە قو- عامدىق قامسىزدانىدىرۇ راسىمىتاتارىن بىتىرە الادى، سوزلىمالي ناۇقاسى بارلاردىڭ سوزلىمالي ناۇقاس كارتچكاسى بار، ەمدەلۇى، ناۇقاس كور- سەتۇى وتە قولايلى. ېىزدىڭ قورعاس قالاسىندا

پومپەونىڭ شىنجياڭغا ساياتىن ساندىراعى قۇيداي شاتپاق، اقسۇدىڭ دامۇى مەن وزگەرد- سىندەگى تالاسسىز شىندىق ونىڭ شلعي وسەك - اياڭنىڭ تاس - تالقانىن شىعاراتىندىعى داۋسىز . مەن اقسۇ قالاسىنداعى تارىبىەلەۋ - باۋلۇ ور- تالىغىنان وقۇ تاۋىسقان تارىبىەلەنۇشىمىن، مەن تارىبىەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا مەملەكتەتە ىبر تۇتاس قولدىلانلنن ىتىل - جازۇدى، زاڭ بىلىم- دەرىن جانە كاسىپتىك شەبەرلىكتى ۇيرەندىم، وقۇ تاۋىسقاننان كەيىن الەۋمەتتىك اۋماققا قىزمەتكە شىقتىم. الەۋمەتتىك اۋماق مەن ۇشنى زەينەتكەر- لىك قامسىزدانىدىرۇىن، ەمدەۋ قامسىزدانىدىرۇىن، جۇمىسىسزدىق قامسىزدانىدىرۇىن تاپسىردى. مەن الەۋمەتتىك اۋماقتا نەگىزىنەن ھالىق

دامۇى مەن ھالىق تۇرمىسىنىڭ جاقسارۇى بۇرىن بولماغان تابىسقا قول جەتكىزدى. قازىر شىنجياڭدا قوعام ورنىقتى، تىنشى، ەكو- نوميكا گۇلدەنىپ، دامىغان، مادەنىەت جال- ھاستىرىلىپ، وركەندەگەن، ۇلتىنار نىتىماقتى، جاراسمىدى، ەدىنى سەنىم ەركىندىگى بار، ار ۇلت ادامدارى تىنىشى ەومىر، شات - شا- دىمان ترىشلىك كەشۇدە، بۇل شىنجياڭداعى ار ۇلت ھالقنىڭ شىنايى اسەرى.

ۇزاقاتن بەرى پارتييا مەن ۇكىمەت شىنجياڭ- داعى ار ۇلتنىڭ تاڭداۋلى ەداستۇرلى مادەنىەتى مەن كوركەمونەرىن جالعاستىرۇعا، قورعاۋعا جانە دامتۇعا ايرىقشا ىمان بەرىپ، شىنجياڭداعى ار ۇلتنىڭ مادەنى مۇرالارى قۇاتتى، پارمەندى قورعالىدى. شىنجياڭ ۇيعۇر مۇقام نەرى، قىر- عىزدىڭ ‹‹ماناس›› ەپوسى سىياقتالاردى ۋاكىل ەتكەن شىنجياڭ از ۇلتتارىنڭ مادەنىەت - كوركە- مونەرى يۇنەسكونىڭ ‹‹ادامزاتنىڭ بەيزاتتىق مادەنى مۇرالارىنىڭ ۋاكىلدىك تۇنىدىلار تىزىمى- نە›› جانە ‹‹قورعاۋدى شۇعىل قاچەت ەتەتىن

□ پومپەونىڭ شىنجياڭغا ساياتىن جۇڭگوغا قارسى سوزدەرىنە باتىل قارسى تۇرامىز

شىنجياڭ بيشلەر قوعامى

شەلعي وترىك مۇلدە تابان ترەپ تۇرا الهايدى

بەيزاتتىق مادەنى مۇرالارى تىزىمىنە“ ەنگىزد- دى. قازىر شىنجياڭدا مەملەكتە دارەجەلى بەي- زاتىق مادەنى مۇرا تۇرلەرىنەن 83ى، اۆتونوميالى رايون دارەجەلى بەيزاتتىق مادەنى مۇرا تۇرلە- رىنەن 315ى بار. 2008 - جىلى 4 - ايدىڭ 1 - كۇنى ‹‹شىنجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ بەيزاتتىق مادەنى مۇرالارىن قورعاۋ ەرەجە- سى›› رەسىمي اقتارىلىپ، بەيزاتتىق مادەنى مۇرالارىن قورعاۋ، جالعاستىرۇ، ويداعىداي

پايدالانۇ سىياقتى قىزمەتتەر زاڭمەن جونگە سالۇ ارناسىنا ئىۇستى. 2010 - جىلى 10 - ايدىڭ 1 - كۇنى ‹‹شىنجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ ۇيعۇر مۇقام نەرىن قورعاۋ ەرەجە- سنىڭ›› رەسىمي اقتارىلۇى ۇيعۇر مۇقام نەرد- نىڭ بويىسۇناتىن زاڭى بار، باسقارۇى ارناعا تۇسكەن تارىحي جالڭا داۋىرگە وتكەندىگىنىڭ بەلىگىسى بولدى.

شىنجياڭدا ار ۇلتنىڭ ەداستۇرلى ادەببەت - كوركەمونەر قىمىلدارى گەڭىنەن ورسىتەتلىدى. ايتالىق، ۇيعۇر ۇلتىنىڭ ‹‹ماشرايى››، قازاق ۇل-

ارامدىغىن قويماغان اجال قۇشادى

□ ىلە شىفان داشۇەسنىڭ ورنىباسار باىسىى اېلىكىم اېدۇقادىر

تىناس جىبەرۇ سىياقتى فورمالار ارقىلى جۇمىس- تاندىرۇرۇ ورنىدارمەىن بەلسەندى بايلىانسى جاساپ، يىتتەنەت جەلىلەرىندە جۇمىسقا قابىلداۋ جونىىدە 146 رەت ەماجىلىسى ۇيىمداستىرىپ اشىپ، جۇمىسقا قابىلداۋعا قاتىستى 3000ئىنان استادىم نىفىورماتىسىا جارىلاپ، مەكتەپ بىتىرگەن 2000ئىنان (رەت) استادىم وقۇشمەن بايلىانسى

جاساپ، 300دەن استادىم جۇمىستاندىرۇ ورنىدارد- مەن بايلىانسى ورناتىپ، مەكتەپ ىبىتىرىپ جۇ- مىستانا الهاي وترىعان 340 وقۇشعا كومەكتە- سىپ جانە ولاردى سۇيەيمەلدەپ، سول جىلعى مەكتەپ بىتىرگەن وقۇشلاردىڭ جۇمىستانۇ سالىستىرماسنىڭ 90%كە جەتۇنە شىنايى كەپىل- دىك ەتتى.

ىبىزدىڭ تۇرمىسىمىز جونىىدە باسقارلاردىڭ بىلگىرسۇننە جول بەرمەيمىز

□ قورعاسى قالاسى مۇقىر اۋماعىن باسقارۇ كومىتەتىنىڭ كادرى گۇلىزىرا يىليار

ۇشنى، مەكتەپ ارناۋلى مۇسلىمانشا اسحانا اشتى، ار رەتكى از ۇلتلاردىڭ ەداستۇرلى مەرەكە - مەپراە- دارىندا الۋان ئتۇرلى مادەنىەت، دەنە تارىبىە قىمىلدا- رىن وتكىزەدى، ار ۇلت وقۇشлары مەرەكە - مەي- رامدى بىرگە قۇتتىقتاپ، بىرگە شاتتىققا شومادى. اسىرەسە، وسى بىرنەشە جىلدا پارتييا مەن ۇكىمەت جۇمىستانۇدى، شارۋاشلىق قۇرۇدى جەبەۇ جوسپا- رىن زور كۇشپەن اقتقارپ، جوعارى مەكتەپتەن

جەكە كۇيتۇن قالالىق 3 - ورتا مەكتەپتە جانە شانۇدىڭ ولكەسى ۇيىچاي قالالىق 1 - ورتا مەكتەپتە وقىدىم، وقۇداعى كەزىمدە ۇستازدارىم مەن ساپاق- تاستارىبىنىڭ قامقورلىعى مەن كومەگىنە يە بولدىم. مەنىڭ ۇيرەنۇ ورتام وتە جاقسى بولدى، وقىتۇ عىما- راتى، كىتاپچانا، دەنە تارىبىە سارايى، اسحانا سىياقتى قۇرىلمىلار تۇگەلدەي كەمەلدى. از ۇلت وقۇشلارد- نىڭ تاماقتانۇى مەن عۇرىپ - ادەتىسە كوڭىل ىبولۇ

ىشنى، مەكتەپ ارناۋلى مۇسلىمانشا اسحانا اشتى، ار رەتكى از ۇلتلاردىڭ ەداستۇرلى مەرەكە - مەپراە- دارىندا الۋان ئتۇرلى مادەنىەت، دەنە تارىبىە قىمىلدا- رىن وتكىزەدى، ار ۇلت وقۇشлары مەرەكە - مەي- رامدى بىرگە قۇتتىقتاپ، بىرگە شاتتىققا شومادى. اسىرەسە، وسى بىرنەشە جىلدا پارتييا مەن ۇكىمەت جۇمىستانۇدى، شارۋاشلىق قۇرۇدى جەبەۇ جوسپا- رىن زور كۇشپەن اقتقارپ، جوعارى مەكتەپتەن

ساين مەپرىگە شما ۇتۇستى. ىسزدىڭ ۇنى - ئتۇنسىز تاباندلىغىڭىزدان كوپىشلىك بارغان ساين جاراسمىدى بولا ۇتۇستى. ىسزدىڭ كۇندى تۇنگە جالغاپ سىتەگەن ەڭبەگىڭىزدىڭ نىئاىچەسىندە كوپىشلىك بارغان ساين شالقى ئتۇستى. ىسز ارقىلى اۋىلداستار پارتييا مەن ۇكىمەتتىڭ مەپىرىن سەزىنە الدى. ىسز ارقىلى اۋىلداستار انار- دىڭ دانىندەي تەعىز ۇيىسقان دوستىق سۇيىسپەن- شىلىكتى بىلە الدى. ىسز ارقىلى اۋىلداستار تاماشا تۇرمىسقا ارشىندى قادامەين ۇمتىلۇدىڭ سەنىمىن

مەن بىرگە بولغانىڭىزدى بىلدەى. ىسز بولغاندىقتان دا قىستاقىعاى كوكتەم مە- رەكەسى شۇاقتا تولدى. ‹‹ىسز›› ‹‹ۇعىسۇ، تىپەيدىلك جاساۋ، توعىس- تىرۇ›› بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنىڭ ىپىر مۇشەسىسىز. وسىناۋ شىنجوپۇ سىپىر جىلىنىڭ ىمالىقالى جالڭا كوكتەمىندە ىبىز ىپىر - بىرلەگەن ‹‹سىزدەرگە›› ەڭ مەپىرگە تولى قۇرمەت بىلدىرەمىز. ىسز وتباسىڭىزدى قىيىپ، ۇلكەن شامچراققا كوڭىل بولىكەندىگىڭىزدەن كوپىشلىك بارغان

ۇلتنىڭ تاڭداۋلى ەداستۇرلى مادەنىەت، كوركەمو- نەرىنە ايرىقشا ىمان بەرەتىنىدىگىن تولىق اىكەلدەى.

شىنجياڭدى جەلەۋ ەتىپ ‹‹اڭگىمە تۇدىردىم- سى›› كەلىپ، شىنجياڭغا ‹‹قالپاق كىيگىزۇگە›› ۇرنىۇ پومپەونىڭ كانىكى سايقالدەيى. قۇددى پومپەونىڭ الدىڭعى لەكسىياسىندا ايتقانىىنداى: ‹‹ىبىز وترىك ايتامىز، ىبىز الداىمىز، ىبىز ۇر- لايمىز، بىزدە وسىلاردى ۇيرەتەتىن ارنايى ساياق بار، امەرىكانىڭ ۇزدىكسىز العا باسۇنىڭ داڭقى وسى››. پومپەو شىنجياڭغا كۇيە جاعۇ ئۇشنى توقتاۋسىز اقىلىنان اداسىپ، جەلىگىپ قۇ- تىرنىۇدىڭ قۇيىنا باتتى. اق پەن قارانى شاتسىم- تىرىغان، ورشەلەنىپ ويسنا كەلگەندى سىستەگەن مۇنداي ەسالالڭىدىق قىلىقتىڭ جۇرتتان قولداۋ تاپپايتىنى ھاق، الەتتە، ئتۇبى وڭچاپتىنى دا ئشۇباسىز. وسى ارادا ىبىز پومپەوغا مىنانى قاتاڭ ەسكەرتەمىز: وسەك - اياڭ تاراتۇ مەن جالا جابۇ ىبىزدىڭ شىنجياڭنىڭ جاراسمىدىلىغىن، ورنىقتىلغىن جانە دامۇىن شاپاقتا الهايدى، ىبىز- دىڭ جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جۇزەگە اسىراتىن قۇرىش ەرىك - جىگەرىمىز بەن ەكىپن- دى قادامىمىزدى دا بوگەي الهايدى! پومپەونىڭ سۇرقىيا كەيىپ - كەسىپىرى مەن ارام نىيەتى، ىسوز جوق، جالپاق جۇرتنىڭ نالەتىنە قالادى.

وسەك - اياڭ شىنجياڭ ھالقنىڭ تاماشا تۇرمىسىنا كۇيە جاعا الهايدى. مەن بۇل ارادا پومپەوغا بىسلاي دەپ قاتاڭ ەسكەرتەمىن: وسەك - اياڭنىڭ اتى وسەك - اياڭ، مىڭ رەت قايتالاساڭ دا باياعى سول وسەك - اياڭ قالىپ- نان جازبايدى. پومپەونىڭ مۇنداي پاسىق قىلىد- ەننا شىنجياڭداعى ار ۇلت ھالىقى استە جول بەر- مەيدى!

پومپەو، ىبىزدىڭ جۇڭگودا ‹‹ارامدىغىن قويد- ھاعان اجال قۇشادى›› دەگەن ناقلى بار، وسى ىسوزدى ساغان قولدانساق باپ كەلدەى ەكەن، ەندەشە، اۋزىڭدى جاپقانىڭ وڭ!

وقۇ تاۋىسقان وقۇشلاردى جەتكىلىكتى جۇمىسى ورنىمەن قاتماتامسىز ەتتى. مەن داشۇە بىتىرگەن سوڭ سول جىلغى مەكتەپ بىتىرگەن وقۇشلار- دىڭ ‹‹ۇشتە كوشەكتەسۇ، بىردە سۇيەيمەلدەۋ›› نىسان مەپتىحاننان ۇتتىم، قازىر نەگىزگى ساتىدا شىنعىب جاتىرمىن.

قارا بۇلت كۇن كوزىن توسا الهايدى، وسەك - اياڭ اقيقاتى جەڭە الهايدى. پومپەونىڭ ويدان قۇراعان شلعي وترىكتەرى تەك ونىڭ ۇزىنىڭ ناشار ساپاسىن جانە ادامدىق ۇقتىقى جەلەۋ ەتىپ جۇڭگونىڭ ىشكى سىسىنە كىلىگۇ سۇرقىيا قاسكۇنەمدىگىن دالەلدەپ بەردى، پومپەو- نى تارىپتىڭ ادىلەتتى تەرگەۋى كۇتپ تۇر!

ۇكىمەت تاغى ولاردىڭ جۇمىستانۇ تىلەگىنە ساي، ىبر تۇتاس شەبەرلىككە باۋلۇدى تەگىن ۇيىمداستىردى. باۋلىنغاننان كەيىن تۇرىغىندار جۇمىسىشى سىستەتەتىن كاسپورىندارمەن جۇمىستاد- دىرۇ توقتامىنا قول قويىپ، جۇمىستانىپ، سايكەس- تى ەڭبەكاقى الادى.

مەن الەۋمەتتىڭ اۋماق قىزمەتكەرى بول- ھاندىغىمىنان بۇقاراغا قىزمەت وتەۋىدىڭ ىپىرىن- شى شەبىىىدە جۇرەمىن، مەملەكەتتىڭ ار ۇلت بۇقاراسىنا كوڭىل ىبولۇ، كومەكتەسۇ جانە سۇ- يەمەلدەۋ جاعادىيىن قاننىق بىلىمىن. مەن پومپەو- عا: شىندىق بۇلتارتپايدى، سەنىڭ وسەڭ - اياڭنىڭ شىىندىق الدىندا تويتارىسىسىز - اق توزىپ جوعالادى دەگەندى ايتامىن!

بەكەمدەي الدى.

كوكتەم باستالدى، كوكتەم جاڭبىرى دا كەلدى، سىپىر جىلىنىڭ كوكتەمى ىبىزدى قارسى الۇدا، وسىناۋ تىرشلىك لەبى ەسكەن ماۋسىمدا ىبىز بارلىغىمىز ەلپەك وگىز، تۇرەنشى وگىز، كومپىس وگىز رۇىىن ساۋلەلەندىرىپ، ۇمت اىتە- زىن توقتاۋسىز جىرتىپ، اقىل - پاراسات پەن قان - تەرىمىز ارقىلى اۋىل - قىستاقنىڭ گۇلدەنگەن اسەم كەلبەتىن بەينەلەپ شىعايقى!

(‹لەپتىى لەبىز›› ماقاللا جولدداۋ ھات ساندىعى : xjrbplb@126.com)